

Analýza výsledkov z celoslovenského prieskumu o dostupnosti sociálnych služieb určených pre osoby so zdravotným postihnutím

JANA ŽITŇANSKÁ,
poslankyňa Európskeho parlamentu
Vás pozýva na seminár spojený s diskusiou na tému

**DOSTUPNOSŤ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB PRE OSOBY
SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM NA SLOVENSKU**

(Čo bude s našimi deťmi, keď my tu už raz nebudeme?)

PhDr. Anna Šmehilová, PhD.
Bratislava, 17.2.2017

Dôvody prečo sme realizovali prieskum

- Opakované dotazy, podnety
- Obavy zo strany rodičov detí so ZP
- Absencia ambulantných a terénnych sociálnych služieb

Termíny a zdroje prieskumu

- **10/2015** - infožiadosť na 8 SK (odpovedali 6 SK), infožiadosť na 71 okresných miest (odpovedalo 62 miest)
- **5/2016** – infožiadosť na Ústredie PSVaR (počet preukazov ŤZP, ŤZP/S, počet opatrovaných osôb, počet poberateľov OA podľa krajov a vekovej štruktúry)
- **6/2016** – dožiadanie na 8 SK (odpovedalo 8 SK), kde sme zisťovali počet prijímateľov SS, počet čakateľov na SS, priemerné bežné výdavky a priemerné skutočné príjmy jednotlivých SS na 1 klienta za mesiac ako aj kapacitu za rok 2015
- Centrálny register poskytovateľov SS vedený na MPSVaR SR

Kraje:

- Domov sociálnych služieb
- Špecializované zariadenie
- Rehabilitačné stredisko
- Zariadenie podporovaného bývania
- Integračné centrum
- Služba včasnej intervencie
- Tlmočnícka služba
- Špecializované sociálne poradenstvo

Mestá:

- Odľahčovacia služba

Otázky zaslané na kraje:

- Proces transformácie sociálnych služieb z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť
- Zvýšenie dostupnosti komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o člena so ZP
- Počet potenciálnych klientov so zdravotným postihnutím nad 18 rokov veku
- SS určené pre dospelých ľudí so zdravotným postihnutím v kraji
- Finančná participácia klienta a samosprávneho kraja na SS určenú pre osoby so ZP
- Poradovníky
- Absentujúce SS pre osoby so ZP v kraji

1. Proces transformácie sociálnych služieb z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť

- Vypracovanie a realizácia dokumentu Regionálna integrovaná územná stratégia (RIUS)
- Zapojenie do NP „Podpora procesu DI systému SS“

2. Zvýšenie dostupnosti komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o člena so ZP

- dopĺňaním chýbajúcich sociálnych služieb, napr. zriaďovaním centier včasnej intervencie, poradenských centier, rozširovaním pobytových sociálnych služieb o týždennú formu (33,30%),
- financovaním komunitných sociálnych služieb poskytovaných najmä neverejnými poskytovateľmi (33,30%)
- zvýšením zazmluvnenej kapacity v poskytovaných komunitných sociálnych službách (16,70%).
- (33,30%) - odvolanie sa na kompetenciu obcí, nakoľko poskytovanie komunitných sociálnych služieb je primárne v ich pôsobnosti.

3. Počet potenciálnych klientov so zdravotným postihnutím

Kraj	Počet prijím. SS	počet PP na OA do 18 r.	počet PP na OA nad 18 r.	počet PP na opatr. do 18 r.	počet PP na opatr. Nad 18 r.	ŤZP+ŤZP/S do 18 r.	ŤZP+ŤZP/S nad 18 r.
BSK	2.497	70	1.494	301	2.339	1.293	25.897
TTSK	2.317	33	1.210	575	4.631	1.014	22.374
NSK	4.316	24	630	661	8.622	1.440	34.500
TSK	2.694	27	566	440	4.038	1.662	45.399
ZSK	3.173	24	968	806	8.959	1.894	45.718
BBSK	2.135 VP + ??? NP	22	832	631	5.552	1.597	39.784
PSK	5.923	67	1.597	1.013	8.541	2.507	50.610
KSK	2.420	120	2.030	930	8.462	1.908	39.716
SK 8			91.690				317.313

4. SS určené pro lidi s zdravotním postižením v kraji (zdroj: Centrální register; jún 2016)

Sociální služba	Najvyšší počet výskytu SS	Najnižší počet výskytu SS
DSS	PSK 15,29%/74 DSS	TTSK 10,74%/52 DSS
ŠZ	NSK 22,80%/52 ŠZ	TTSK 5,26%/12 ŠZ
ZPB	BSK 26,47%/18 ZPB	TTSK 0%/0 ZPB
RS	BSK 38,64%/17 RS	TTSK 0%/0 RS
IC	BSK 50%/3 IC	PSK, BBSK, ZSK, TSK, TTSK 0%/0 IC
TS	ZSK 30,77%/4 TS	BBSK 0%/0 TS
ŠSP	BSK 36,52%/42 ŠSP	TSK 3,48%/4 ŠSP
SVI	ZSK 44,44%/8 SVI	TTSK, NSK, KSK, TSK 0%/0 SVI

5. Finančná participácia klienta a samosprávneho kraja na SS určenú pre osoby so ZP

Priemerné bežné výdavky (kraj) a priemerné dosiahnuté príjmy (klient) z platenia úhrad za poskytovanie pobytových sociálnych služieb za rok 2015 na 1 prijímateľa sociálnej služby za mesiac v zariadeniach zriadených VÚC (Zdroj: info žiadosť na samosprávne kraje; júl 2016)

Sociálna služba	Kapacita do 40 miest	Kapacita 41 – 100 miest	Kapacita nad 100 miest
DSS	Kraj: od 640 €/ZSK až 950 €/KSK Klient: od 203 €/BSK až 300 €/TSK	Kraj: od 646 €/BBSK až 871 €/TTSK Klient: od 210 €/TTSK až 281 €/TSK	Kraj: od 604 €/BBSK až 737 €/TTSK Klient: od 220 €/PSK až 277 €/TSK
ŠZ	Kraj: od 709 €/TSK až 923 €/BSK Klient: od 187 €/TTSK až 285 €/TSK	Kraj: od 706 €/ZSK až 871 €/PSK Klient: od 196 €/KSK až 295 €/BSK	Kraj: od 695 €/NSK až 825 €/KSK Klient: od 237 €/ZSK až 312 €/NSK

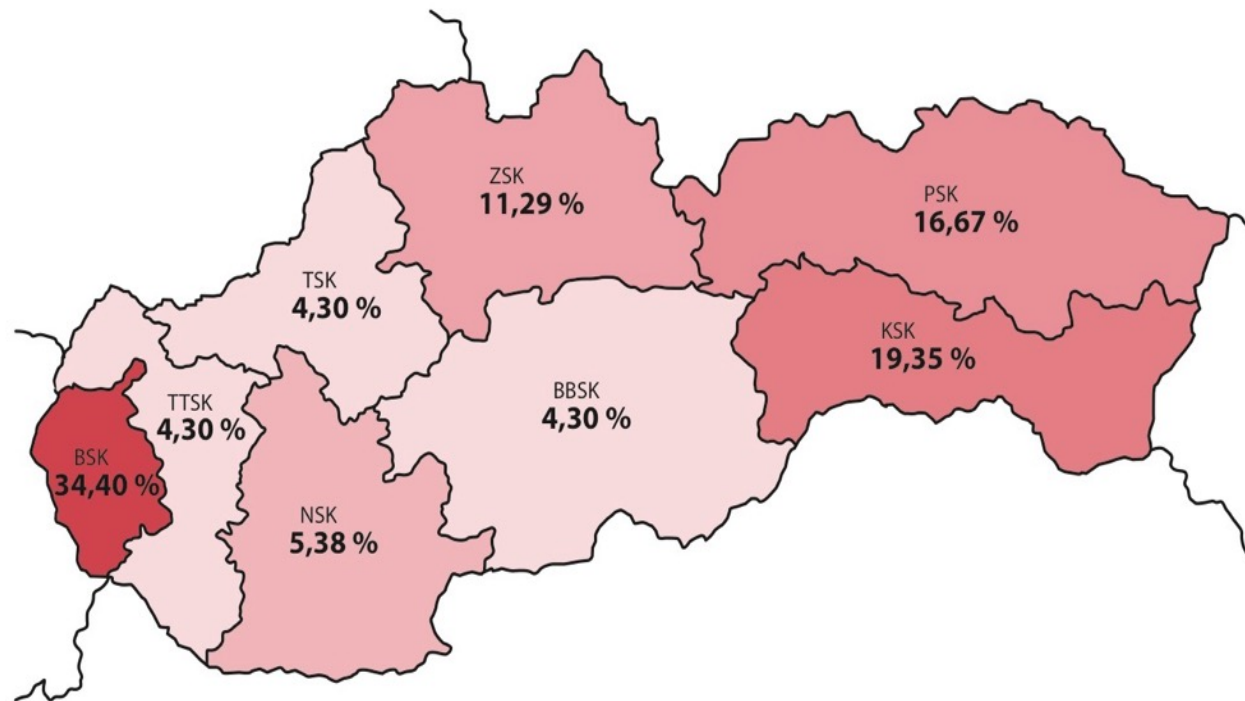
6. Poradovníky

- Najvyšší počet čakateľov je na sociálne služby v domove sociálnych služieb (spolu 2 010) a v špecializovanom zariadení (spolu 1 166). Skutočne môžeme konštatovať, že na sociálne služby poskytované terénnou a ambulatnou formou sa poradovníky čakateľov nevytvárajú.

7. Najviac absentujúce SS pre osoby so ZP v kraji

- špecializované zariadenie, ktorú uviedli až 4 samosprávne kraje – TTSK, NSK, TSK, PSK (66,70%),
- služba včasnej intervencie – PSK, KSK (33,30%),
- zariadenie sociálnych služieb pre osoby s autizmom – TSK, PSK (33,30%),
- KSK uviedol, že absentujú najmä terénne a ambulatné sociálne služby.

MAPA 10 / Dostupnosť ambulantných a terénnych sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím

186 SS

100 %
Slovensko

V mape č. 10 môžeme vidieť dostupnosť ambulantných a terénnych sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím (ASS + TSS). Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami a cieľmi komunity je jednou z národných priorit rozvoja sociálnych služieb prijatých na roky 2015 – 2020. Komunitné sociálne služby (formou terénnych, ambulantných a nízkokapacitných pobytových sociálnych služieb) sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a ich fyzická a finančná dostupnosť je v rámci celej Slovenskej republiky nepostačujúca. O tom svedčí aj mapa č. 10, kde najvyššiu dostupnosť opäť ponúka Bratislavský kraj (34,40%; 64 SS) a najnižšia dostupnosť je rovnaká až v 3 krajoch (trnavský, trenčiansky, banskobystrický), kde ambulantné a terénne sociálne služby poskytuje iba po 8 poskytovateľov sociálnych služieb (4,30%).

Bratislavský samosprávny kraj / BSK
34,40 % / 64 SS

Košický samosprávny kraj / KSK
19,35 % / 36 SS

Prešovský samosprávny kraj / PSK
16,67 % / 31 SS

Žilinský samosprávny kraj / ZSK
11,29 % / 21 SS

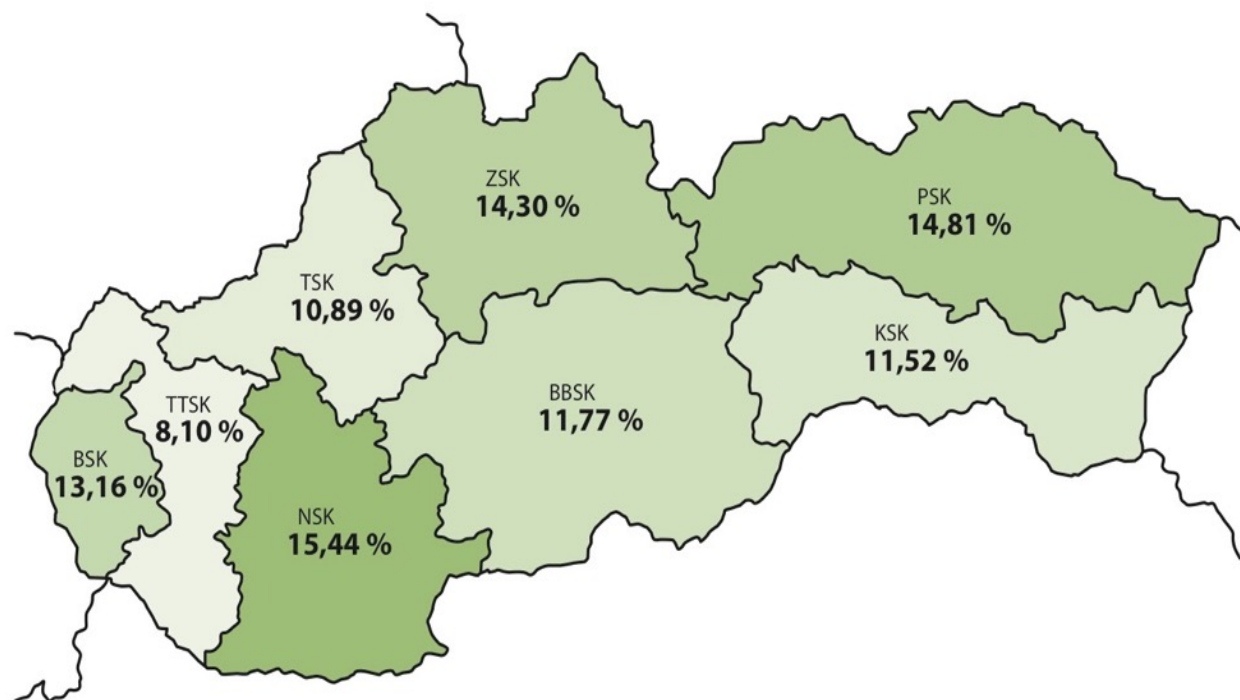
Nitriansky samosprávny kraj / NSK
5,38 % / 10 SS

Banskobystrický samosprávny kraj / BBSK
4,30 % / 8 SS

Trenčiansky samosprávny kraj / TSK
4,30 % / 8 SS

Trnavský samosprávny kraj / TTSK
4,30 % / 8 SS

MAPA 11 / Dostupnosť pobytových sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím

790 SS

100 %

Slovensko

Mapa č. 11 ponúka prehľad pobytových sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím v jednotlivých krajoch. Najvyššiu dostupnosť ponúka Nitriansky samosprávny kraj (15,44%; 122 SS). Až takmer o polovicu menej pobytových sociálnych služieb (64 SS) ponúka Trnavský samosprávny kraj (8,10%). Táto mapa je dôkazom toho, že sa v minulosti kladol dôraz najmä na inštitucionálnu formu sociálnych služieb a primárne sa sociálna pomoc osobe so zdravotným postihnutím poskytla umiestnením do niektorého typu zariadenia sociálnych služieb. Aj preto je ďalšou prioritou rozvoja sociálnych služieb podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť.

Nitriansky samosprávny kraj / NSK
15,44 % / 122 SS

Prešovský samosprávny kraj / PSK
14,81 % / 117 SS

Žilinský samosprávny kraj / ZSK
14,30 % / 113 SS

Bratislavský samosprávny kraj / BSK
13,16 % / 104 SS

Banskobystrický samosprávny kraj / BBSK
11,77 % / 93 SS

Košický samosprávny kraj / KSK
11,52 % / 91 SS

Trenčiansky samosprávny kraj / TSK
10,89 % / 86 SS

Trnavský samosprávny kraj / TTSK
8,10 % / 64 SS

Otázky zaslané na okresné mestá:

- Opatrenia mesta v procese transformácie sociálnych služieb z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť so zameraním na občanov so ZP
- Zvýšenie dostupnosti týchto komunitných sociálnych služieb
- Zabezpečenie odľahčovacej služby
- Finančná participácia klienta pri poskytovaní odľahčovacej služby
- Počty evidovaných žiadateľov o odľahčovacej služby
- Počty prijímateľov odľahčovacej služby za posledné 3 roky
- Absencia SS pre ľudí so ZP v meste

1. Opatrenia obce v procese transformácie sociálnych služieb z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť so zameraním na občanov so ZP

- 83,87% - opatrovateľská služba, prepravná služba, požičiavanie pomôcok, denný stacionár),
- 30,65% - podporné služby: odľahčovacia služba, jedáleň, denné centrum, pracovňa či stredisko osobnej hygieny,
- 22,58% - realizuje potrebu zvýšenia dostupnosti SS zvýšením kapacity poskytovaných SS,
- 11,29% - sa odvolávajú aj na platný či pripravovaný komunitný plán SS a realizáciu aktivít v súlade s komunitným plánom

2. Zvýšenie dostupnosti týchto komunitných sociálnych služieb

- 72,50% obcí riešia dostupnosť najmä prostredníctvom poskytovania opatrovateľskej služby

3. Zabezpečenie odľahčovacej služby

- 72,50% - terénnou formou (opatrovateľská služba),
- 16,10% - ambulatnou formou (denný stacionár) alebo
- pobytová forma: 30,65 % -zariadenie opatrovateľskej služby,
29,03% - zariadenie pre seniorov,
8,06% - domov sociálnych služieb).
- 14,52% - 9 miest uviedlo, že odľahčovaciu službu neposkytujú, čo znamená, že jej potenciálne zabezpečovanie nemajú spracované ani vo svojich všeobecne záväzných nariadeniach.

4. Finančná participácia klienta pri poskytovaní odľahčovacej služby

- Výška úhrady od klienta sa odvíja od formy, akou sa odľahčovacia služba zabezpečuje.
- Odľahčovacia služba zabezpečovaná:
  - domácou opatrovateľskou službou - 0,38€/Bytča - 3,00€/Brezno/hod.
  - pobytovou sociálnou službou (napr. ZOS, ZpS, DSS) - 5,58€/Bardejov- 15,70 €/Ružomberok/deň.

5. Počty evidovaných žiadateľov o odľahčovacej služby a počty prijímateľov odľahčovacej služby za posledné 3 roky

- 17 miest (27,42%) - aktuálne vedie iba evidenciu žiadateľov
- 47 miest (67,74%) - nemá žiadnu skúsenosť alebo má skúsenosť iba s jednou žiadosťou o poskytovanie odľahčovacej služby

6. Absencia sociálnych služieb pre ľudí so zdravotným postihnutím v obci

Mestám chýbajú viaceré sociálne služby pre osoby so ZP:

- denný stacionár, zariadenie opatrovateľskej služby, prepravná služba či monitorovanie
- 25 miest (40,32%) - zavádzanie nových SS pre osoby so ZP
- 11 miest (17,74%) - si uvedomujú potrebu posilnenia existujúcich terénnych a ambulantných sociálnych služieb
- 16 miest (25,81%) - realizuje alebo plánuje realizovať aktivity v súlade s Komunitným plánom sociálnych služieb, v ktorom sa venujú potrebám zvýšenej starostlivosti o osoby so zdravotným postihnutím

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

JANA ŽITŇANSKÁ,
poslankyňa Európskeho parlamentu
Vás pozýva na seminár spojený s diskusiou na tému

**DOSTUPNOSŤ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB PRE OSOBY
SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM NA SLOVENSKU**

(Čo bude s našimi deťmi, keď my tu už raz nebudeme?)

PhDr. Anna Šmehilová, PhD.
officeep@janazitnanska.sk